บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๕ (สระบุรี) ส่วนวิชาการและกฎหมาย โทร. ๐ ๓๖๓๔ ๗๔๙๗

ที่ ทส ๑๖๑๘.๔/ว ๒๕๖๐ **วันที่** ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓

เรื่อง รายงานการประชุมพิจารณาสถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพ ครั้งที่ ๓

เรียน ผู้อำนวยการส่วนทุกส่วน
ผู้อำนวยการศูนย์ป่าไม้ทุกศูนย์

สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๕ (สระบุรี) ขอส่งสำเนาหนังสือกรมป่าไม้ ที่ ทส ๑๖๐๗.๖/๑๓๗๐๐ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓ เรื่อง รายงานการประชุมพิจารณาสถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพ ครั้งที่ ๓ มาเพื่อทราบและใช้เป็นข้อมูลในการปฏิบัติราชการต่อไป ทั้งนี้สามารถดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ https://www.forest.go.th/saraburi๕/th (หัวข้อหนังสือเวียน)

(นายภูมินพศ์ บุญบันดาร)
ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๕ (สระบุรี)

สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 5 (สระบุรี)
เลขที่รับ ๕๑๕๖
๑๓ ก.ค. ๒๕๖๓
๑๒.๔๕

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมป่าไม้ สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้ โทร ๐ ๒๕๖๑ ๔๒๙๒-๓ ต่อ ๕๐๓๐

ที่ ทส ๑๖๐๗.๖/ ๓๗๐๐ วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓

เรื่อง รายงานการประชุมพิจารณาสถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพ ครั้งที่ ๓

ฝ่ายวิชาการป่าไม้
เลขที่รับ ๕๓๖
วันที่ ๑๔ ก.ค. ๖๓
เวลา
ส่วนวิชาการและกฎหมาย
เลขที่ ๕๔๖
วันที่ ๑๓ ก.ค. ๒๕๖๓
เวลา ๑๖.๑๕

หน้าห้อง สจป.ที่ ๕ (สระบุรี)
เลขที่รับ 2766
วันที่ 16 ก.ค. 2563
เวลา 15.58

เรียน อธิบดีกรมป่าไม้
รองอธิบดีกรมป่าไม้ทุกท่าน
ผู้ตรวจราชการกรมป่าไม้ทุกท่าน
ผู้อำนวยการสำนักทุกสำนัก
ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๑ – ๑๓
ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้สาขาทุกสาขา
ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
หัวหน้ากลุ่มตรวจสอบภายใน
หัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมกรมป่าไม้

กรมป่าไม้ขอส่งสำเนาหนังสือสำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้ ที่ ทส ๑๖๐๗.๖/๓๗๒๓ ลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓ เรื่อง รายงานการประชุมพิจารณาสถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพ ครั้งที่ ๓ มาเพื่อโปรดทราบและใช้เป็นข้อมูลในการปฏิบัติราชการต่อไป

(นายจิระศักดิ์ ชูความดี)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมป่าไม้

☐ ส่วนอำนวยการ
☐ ส่วนจัดการป่าไม้
☐ ส่วนวิจัยและพัฒนาการป่าไม้
☑ ส่วนวิชาการและกฎหมาย

(นายสวัสดิ์ชัย ชูพรมมี)
หัวหน้างานธุรการ
๑๓ ก.ค.๖๓

☐ ฝ่ายบริหารทั่วไป
☑ ฝ่ายวิชาการ
☐ ฝ่ายกฎหมาย

(นายไพบูลย์ คุณพิโน)
นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ
ผู้อำนวยการส่วนวิชาการและกฎหมาย

(นายภูมินพศ์ บุญบันดาร)
ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๕ (สระบุรี)

(นางสาวกฤษณา รักการ) ๑๕/ก.ค.๖๓
นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ

(นายไพบูลย์ คุณพิโน) ๑๕ก.ค.๖๓
นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ
ผู้อำนวยการส่วนวิชาการและกฎหมาย

ต้องรองอธิบดีกรมป่าไม้ (นายอิระศักดิ์)
เลขรับ ๒๐๓๘
วันที่รับ ๓ ก.ค. ๒๕๖๓
เวลา ๑๓.๓๐.

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้ ส่วนวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพด้านป่าไม้
โทร.๐๒ ๕๖๑ ๔๒๙๒-๓ ต่อ ๕๐๓๐

ที่ ทส ๑๖๐๗.๖/ ๑๗๒๗ **วันที่** ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓

เรื่อง รายงานการประชุมพิจารณาสถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพ ครั้งที่ ๓

เรียน อธิบดีกรมป่าไม้

เรื่องเดิม

ตามที่มูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย (ม.ส.ท) ได้มีหนังสือที่ TEI/REM/BDS/2563/072 ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓ เรื่อง ขอเชิญประชุมพิจารณาสถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพ ครั้งที่ ๓ (สถานภาพชนิดพันธุ์และทรัพยากรพันธุกรรมสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง) ในวันพฤหัสบดี ที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๓ เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. ณ ห้องประชุมบีบี ๒๐๕ ชั้น ๒ โรงแรมเซ็นทรา ศูนย์ราชการฯ แจ้งวัฒนะ กรุงเทพฯเรียนเชิญท่านหรือผู้แทนเข้าร่วมประชุมตาม วัน เวลา ดังกล่าว นั้น

ข้อเท็จจริง

สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้ได้มอบหมายให้ นางสาววีรณา สมพีร์วงศ์ นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการพิเศษ และนายสนั่น หมัดสัะ ผู้ช่วยนักวิจัย เข้าร่วมประชุม ตามวันเวลา และสถานที่ดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว สรุปผลการประชุมได้ดังนี้

๑. การประชุมครั้งนี้มี ศาสตราจารย์สมศักดิ์ ปัญหา เป็นประธานการประชุม

๒. สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย ได้รับมอบหมายจากสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินโครงการศึกษาและประเมินสถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศที่เป็นปัจจุบัน (ระบบนิเวศ ชนิดพันธุ์ พันธุกรรม) สถานการณ์ และภัยคุกคามที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพในภาพรวมของประเทศ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำแผน นโยบาย รวมถึงแนวทางในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในระยะต่อไป

๓. มหาวิทยาลัยมหิดลในฐานะที่ปรึกษาโครงการได้นำเสนอข้อมูลสถานภาพชนิดพันธุ์และทรัพยากรพันธุกรรมสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง

๓.๑ สถานภาพชนิดพันธุ์และทรัพยากรพันธุกรรมสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังในประเทศไทย (กลุ่มสัตว์ขาปล้อง) โดย อาจารย์ไพพรรณ แพเจริญ รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ข้อมูลความหลากหลายของสัตว์กลุ่มไรน้ำจืด/ไรแดง และไรน้ำนางฟ้า จำนวน ๑๕๔ ชนิด กลุ่มโรติเฟอร์ จำนวน ๔๒๒ ชนิด กลุ่มแมงป่อง จำนวน ๔๓ ชนิด กลุ่มตะขาบ จำนวน ๓๕ ชนิด และกลุ่มกิ้งกือ จำนวน ๑๖๔ ชนิด การประเมินสถานภาพ IUCN Conservation status ยังไม่สามารถประเมินได้ ภัยคุกคามของสัตว์ในกลุ่มไรน้ำจืด/ไรแดง และไรน้ำนางฟ้าและกลุ่มโรติเฟอร์ ยังไม่สามารถประเมินได้ แต่คาดว่าการเปลี่ยนของสภาพอากาศโลกมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิและสารอาหารในแหล่งน้ำจืดซึ่งเป็นปัจจัยต่อความหลากหลายของสัตว์เหล่านี้ ส่วนกลุ่มแมงป่อง กลุ่มตะขาบ และกลุ่มกิ้งกือ ภัยคุกคามยังไม่สามารถประเมินได้ แต่คาดว่าเกิดจากการทำลายถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์ สำหรับกลุ่มแมงป่องจะมีภัยคุกคามจากการเก็บเกี่ยวเพื่อใช้เป็นอาหารและยาด้วย

๓.๒ สถานภาพ...

๓.๒ สถานภาพชนิดพันธุ์และทรัพยากรพันธุกรรมสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังในประเทศไทย (กลุ่มหอยบก หอยน้ำจืด หอยทะเล) โดย ดร.สุภัทรา ชื่นชม รวบรวมข้อมูลชนิดพันธุ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังในกลุ่มหอยบกและหอยน้ำจืดของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ถึงปัจจุบันอ้างอิงจากบัญชีรายการทรัพยากรชีวภาพมอลลัสกาในประเทศไทย, ๒๕๖๐ โดยแบ่งประเภทเป็น ๓ ประเภท ดังนี้ (๑) หอยบก จำนวน ๕๖๗ ชนิด (๒) หอยฝาเดียวน้ำจืด จำนวน ๒๒๕ ชนิด (๓) หอยสองฝาน้ำจืด จำนวน ๑๐๘ ชนิด และรวบรวมข้อมูลชนิดพันธุ์หอยทะเลของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ถึงปัจจุบัน อ้างอิงจากบัญชีรายการทรัพยากรชีวภาพมอลลัสกาในประเทศไทย สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากงานชีวภาพ(องค์การมหาชน) หรือ BEDO พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยแบ่งประเภทเป็น ๓ ประเภท ดังนี้ (๑) หอยจิ๋วทะเล จำนวน ๑๔๕ ชนิด (๒) หอยฝาเดียวทะเล จำนวน ๕๖๐ ชนิด (๓) หอยสองฝาทะเล จำนวน ๔๑๑ ชนิด

- ข้อมูลสถานภาพการอนุรักษ์ในปัจจุบันอ้างอิงตาม IUCN ๒๐๒๐ พิจารณาตามระดับความรุนแรงของสถานภาพพบว่า มีหอยที่ถูกจัดอยู่ในสถานะ CR (วิกฤตมีความเสี่ยงสูงมากที่จะสูญพันธุ์ไปจากธรรมชาติในขณะนี้) ได้แก่ หอยในกลุ่มหอยน้ำจืด จำนวน ๑ ชนิด คือ หอยกาบคอหยักสยาม (*Modellnaia siamensis*) ส่วนหอยที่ถูกจัดอยู่ในสถานะ EN (มีความเสี่ยงสูงที่จะสูญพันธุ์ไปจากธรรมชาติ) ได้แก่ หอยในกลุ่มหอยฝาเดียวน้ำจืด จำนวน ๓ ชนิด คือ หอยขมเขียวแม่มูล (*Anulotaia forcarti*) หอยเจดีย์หนา (*Pachydrobia zilchi reducta*) และหอยเจดีย์เปลือกหนานูน (*Pachydrobia zilchi zilchi*) กลุ่มหอยสองฝาน้ำจืด จำนวน ๒ ชนิด คือ หอยกาบลาว (*Margaritifera laosensis*) และหอยกาบสองปีก หอยเรือบิน (*Hyriopsis bialatus*) หอยที่ถูกจัดอยู่ในสถานะ VU (มีความเสี่ยงสูงที่จะสูญพันธุ์ไปจากธรรมชาติในภายหน้า) ได้แก่ กลุ่มหอยฝาเดียวน้ำจืด จำนวน ๑๐ ชนิด คือ หอยเจดีย์เรียบก้นแหลม (*Brotia citrina*) หอยยอดด้วนผิวเรียบ (*Brotia paludiformis*) หอยเจดีย์ผิวเรียบ (*Brotia solemiana*) หอยเจดีย์ผิวเรียบ (*Brotia subgloriosa*) หอยเจดีย์ไทรโยค (*Brotia wykoffi*) หอยแมนนิ่งเปลือกใส (*Hubendickia pellucida*) หอยเจดีย์จิ๋วแม่มูล (*Hydrorissoia munensis*) หอยจูเลียนประสงค์ (*Jullienia prasong*) หอยตะกายจิ๋วแม่มูล (*Lacunopsis munensis*) และหอยเลขหนึ่งจิ๋ว (*Gyraulus bakeri*) ส่วนหอยทะเลเมื่อพิจารณาตามระดับความรุนแรงของสถานภาพพบว่า เกือบทั้งหมดมีข้อมูลไม่เพียงพอต่อการประเมิน (DD: ข้อมูลไม่เพียงพอที่จะประเมิน) และพบว่าหอยสกุล *Sulfurina* และหอยชนิด *L. nitidum* เป็นรายงานการพบครั้งแรกในประเทศไทย และหอย *Diplommatina* sp. คาดว่าเป็นหอยชนิดใหม่ของโลก เผยแพร่ในวารสารวิทยาศาสตร์บูรพา ปีที่ ๒๕ (ฉบับที่ ๑) มกราคม-เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๓

- ชนิดพันธุ์ที่มีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจ และด้านอื่นๆ ดังนี้ ด้านการส่งออกและการบริโภคในประเทศ ได้แก่ หอยแมลงภู่ หอยนางรม หอยแครง เป็นต้น หอยมุกและผลิตภัณฑ์ ได้แก่ หอยมุกไฟหรือหอยอูด หอยมุกจาน หอยมุกเจดีย์หรือหอยนมสาวหรือหอยนมนาง หอยกาบน้ำจืด รวมทั้งเปลือกหอยและผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป และการนำหอยทากและเมือกหอยทากเพื่อใช้ประโยชน์ทางการแพทย์และเครื่องสำอาง

- ชนิดพันธุ์ต่างถิ่น (Alien species) ได้แก่ หอยทากยักษ์แอฟริกา (*Achating fulica*) ระบาดทั่วประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ หอยเชอรี่ (*Pomacea canaliculata*) หรือหอยโข่งอเมริกาใต้หรือหอยเป๋าฮื้อน้ำจืดที่นำมาเพาะเลี้ยงเป็นอาหาร แต่ไม่คุ้มค่าจึงนำไปปล่อยสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ ในประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ หอยกะพงเทศ (*Mytilopsis adamsi* Morrison, 1946) ในประเทศไทยพบการระบาดพื้นที่ทะเลสาบสงขลา

- ภัยคุกคามที่มีต่อชนิดพันธุ์หอยของประเทศไทย ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ การเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิที่มีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศวิทยาที่สูงโดยเฉพาะพื้นที่ป่าดิบเขา (Hill evergreen forest) การถูกคลื่นพายุซัดแนวชายฝั่งทะเล ที่ทำให้เกิดการหมุนเวียนสารอาหาร ซึ่งเป็นแหล่งอาศัยวางไข่ ของปลาและหอยต่าง ๆ ถูกทำลาย

ข้อเสนอเพื่อ...

ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้พิจารณาแล้วเห็นควรแจ้งเวียนให้หน่วยงานในสังกัดกรมป่าไม้ทราบ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปฏิบัติงานต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา หากเห็นชอบขอได้โปรดลงนามในหนังสือที่แนบมาพร้อมนี้ หรือเห็นควรประการใดขอได้โปรดสั่งการ

(นายสุชาติ กัลยาวงศา)
ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้

ลงนามแล้ว
๓ ก.ค ๒๕๖๓
(นายจิระศักดิ์ ชูความดี)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมป่าไม้